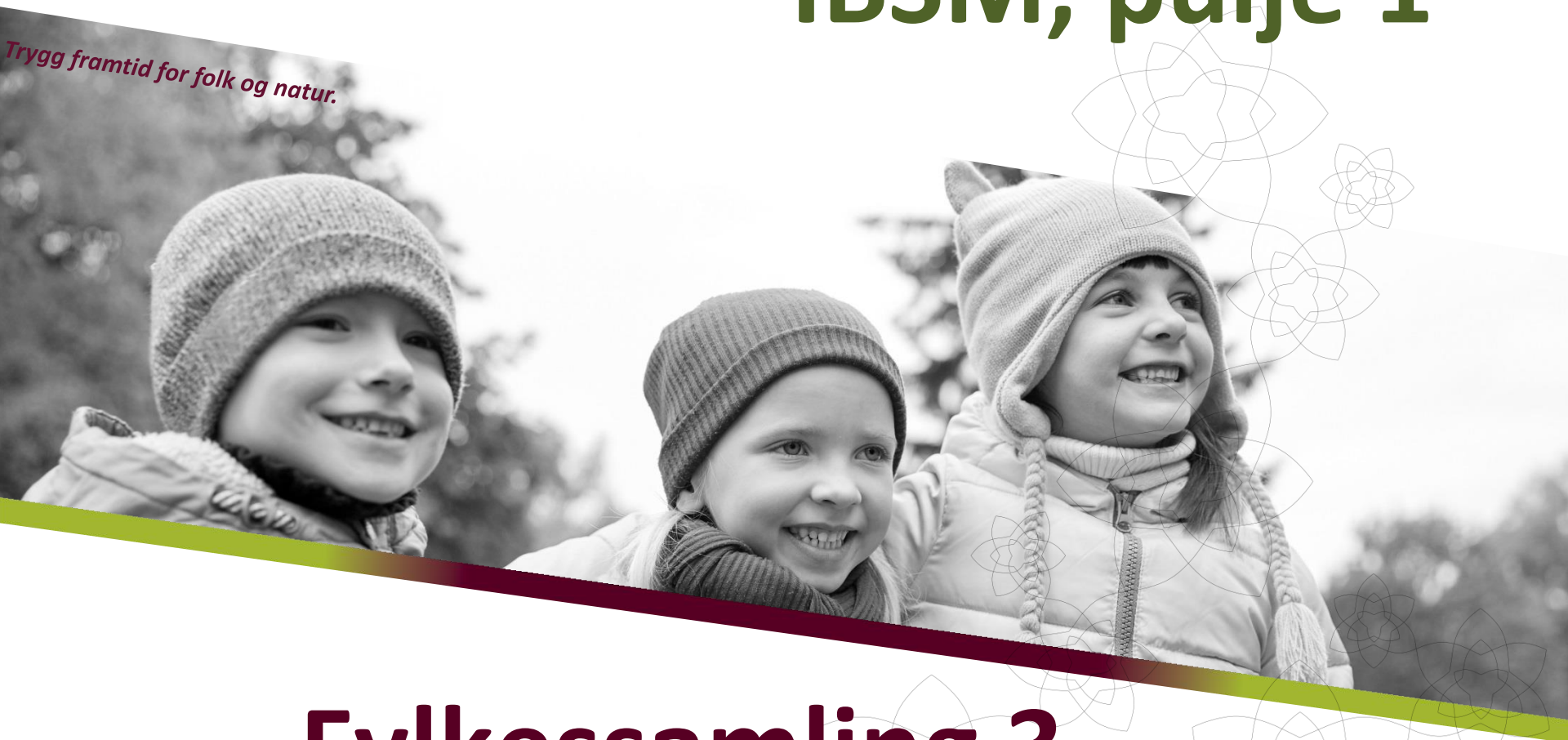

IBSM, pulje 1

Trygg framtid for folk og natur.

Fylkessamling 3

5. juni 2018

Molde

PROGRAM		INNLEIARAR
09.00 – 09.45	Velkomen v/FMMR <ol style="list-style-type: none"> 1. Nytt frå barnehage og skule 2. Oppsummering undervegsrapportering 3. Veggen fram mot sluttrapportering	Maren Ørjasæter Aaland og Kristin Øksenvåg, FMMR
09.45 – 10.15	Praksisforteljing bhg	Reidun Myrvågnes, ressursperson i Herøy
10.30 – 10.45	Pause	
10.45 – 11.15	Intro – jobbe med case	Kristin Øksenvåg, FMMR
11.15 – 12.15	Gruppearbeid – jobbe med case	
12.15 – 13.00	Lunsj	
13.00 – 15.15	Gruppearbeid - jobbe med case	
15.15 – 16.00	Oppsummering og avslutting	FMMR
16.00	Vel heim!	

1. Nytt frå barnehage og skule

Fylkesvis mobbeombod frå hausten 2018

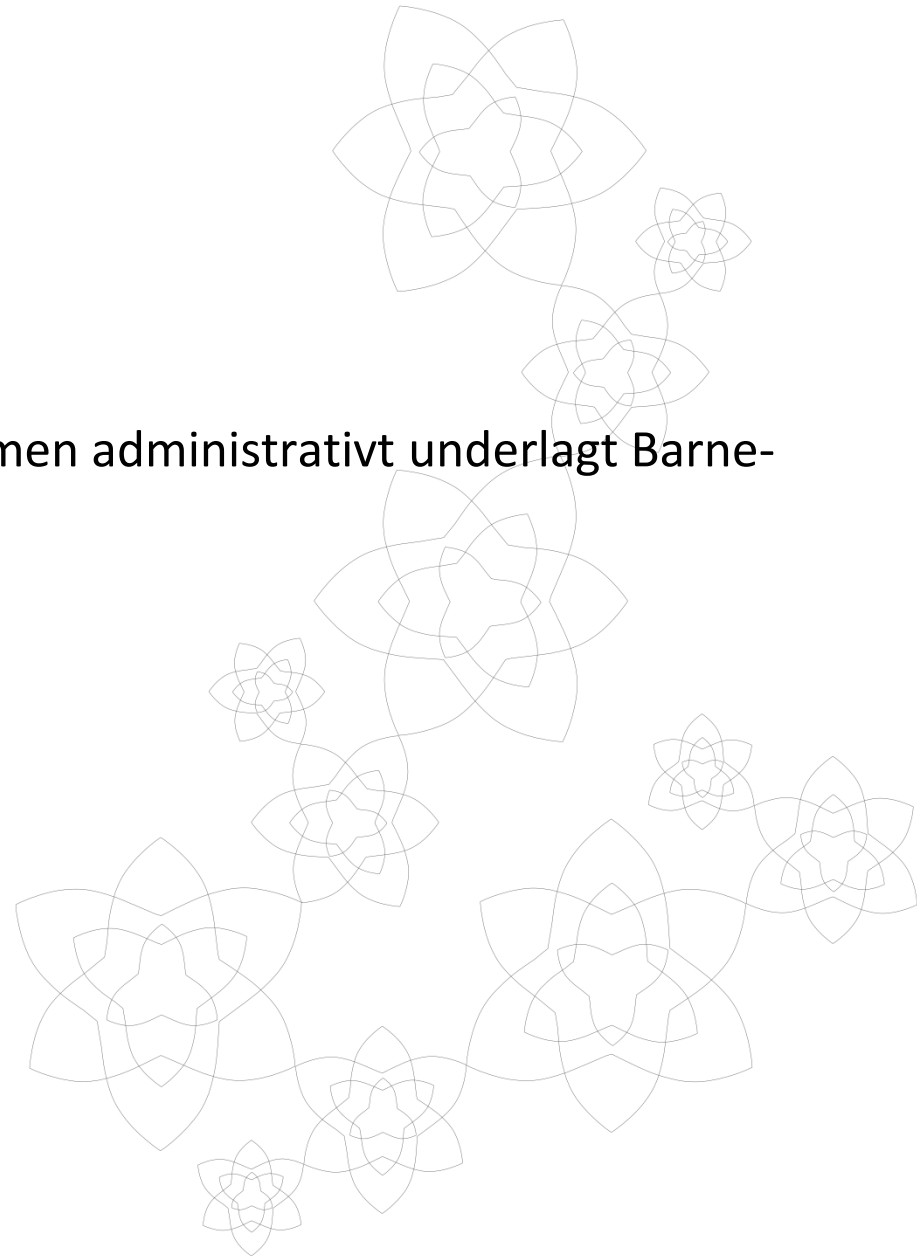
- Nasjonalt mandat - tilsett på stabsnivå i fylkeskommunen si organisasjonsavdeling
- Skal bidra til at barn, elevar og foreldre får ivaretatt sine rettar til eit godt psykososialt miljø i barnehage og grunnskule, og i samarbeid med elev- og lærlingeombodet bidra til at elevar og lærlingar får ivaretatt sine rettar til eit godt psykososialt miljø i vidaregåande opplæring

Hovudoppgåver:

- Støtte og rettleie barn, elevar og foreldre i saker om psykososialt miljø
- Jobbe førebyggjande med informasjon og opplæring til barn, elevar og foreldre
- Skape dialog og bidra til god tverrfagleg oppfølging etter at saker er handtert
- Bidra til dokumentasjon og erfaringsdeling i fylket og nasjonalt

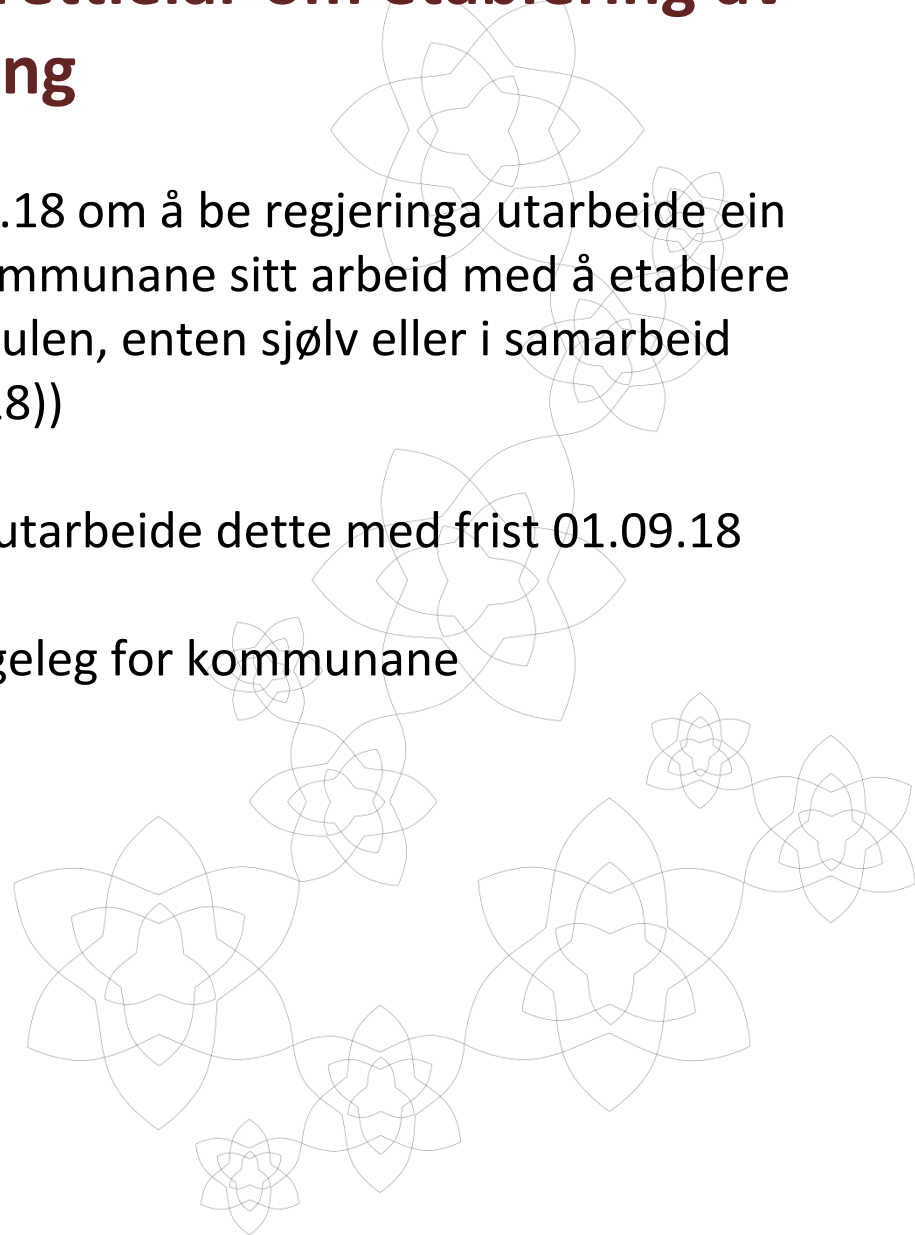
Nytt barneombod

- Inga Bejer Engh er nytt barneombod
  - Aktor i 22. juli-saka
- Barneombodet er fagleg uavhengig, men administrativt underlagt Barne- og likestillingsdepartementet (BLD).

Utarbeiding av ein nasjonal rettleiar om etablering av beredskapsteam mot mobbing

- Bakgrunn: Stortinget vedtok 01.03.18 om å be regjeringa utarbeide ein nasjonal rettleiar som kan lette kommunane sitt arbeid med å etablere beredskapsteam mot mobbing i skulen, enten sjølv eller i samarbeid med andre (jf. Innst. 121 S (2017-18))
- Udir har fått oppdrag frå KD om å utarbeide dette med frist 01.09.18
- 15.09.18: Rettleiaren vil bli tilgjengeleg for kommunane

Aukar satsinga mot mobbing

- Regjeringa vil doble løyvinga til handhevingsordninga for mobbesaker frå 17 til 34 millionar kroner i 2018.
- Sidan regjeringa innførte ordninga hausten 2017 er 560 saker melde inn.
- I tre av fire saker oppfylte ikkje skolen «mobbelova».
- Av ferdigbehandla saker har FM avdekka feil behandling frå skolen i 78% av sakene.
- Framleis 200 saker i kø hos FM.
- FM kan i dei grovaste brota frå skolane pålegge bøter, men dette verkemiddelet er førebels ikkje nytta.

Ny stortingsmelding: *Tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage og skole*

- Hausten 2019 vil regjeringa legge fram ei ny stortingsmelding om tidleg innsats og inkluderande fellesskap i barnehage og skole.

Aktuelle tema i meldinga

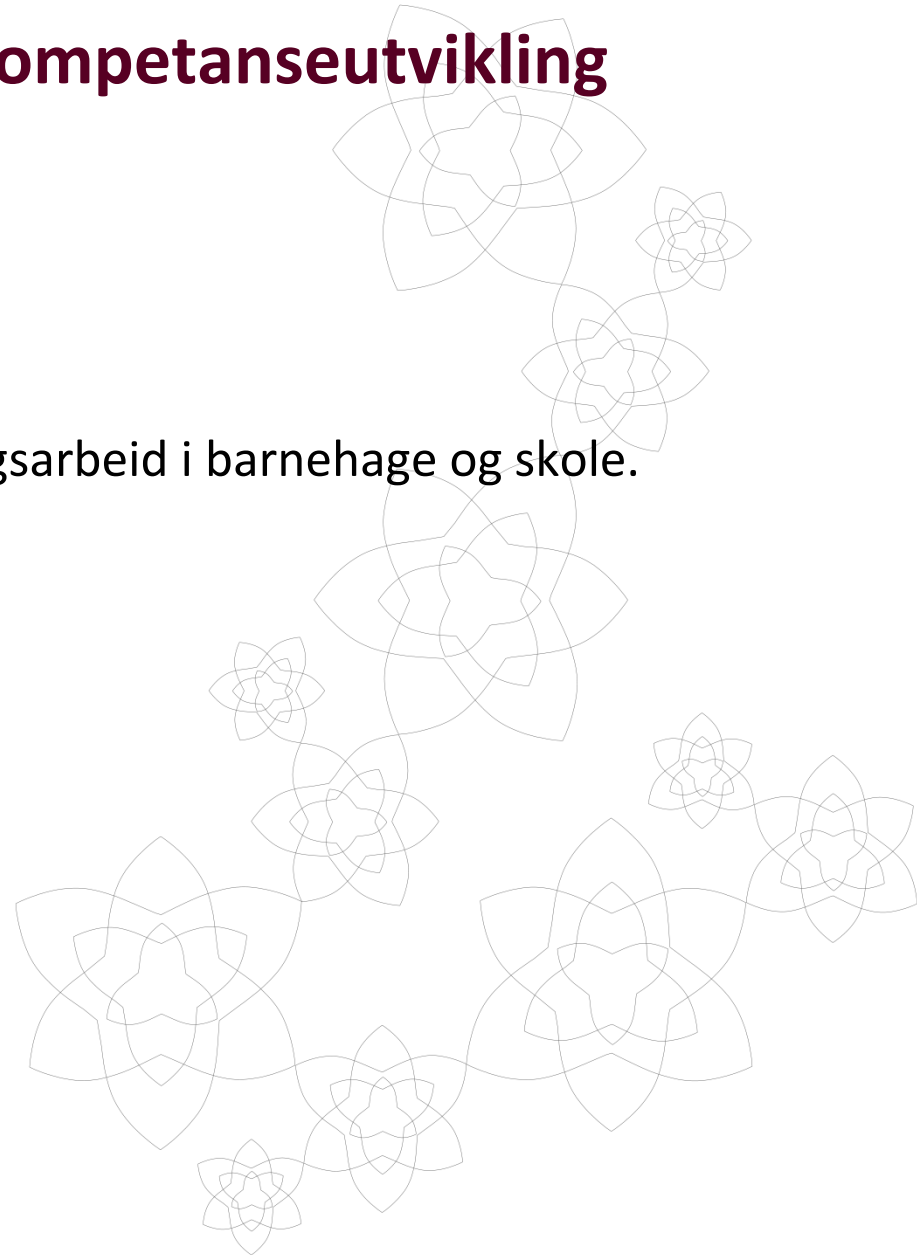
- Klarer ikkje løfte dei med svakast utgangspunkt.
- Gutane slit mest.
- Spesialundervisninga for dårleg.
- Eit betre lag rundt barn.

Denne stortingsmeldinga (2019) vil ha eit breiare fokus enn Stortingsmeldinga "*Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*" (2017) som fokuserte særleg på tidleg innsats i 1. til 4. klasse.

Barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling

- Kople til andre satsingar.
- Kople til erfaringar frå andre utviklingsarbeid i barnehage og skole.

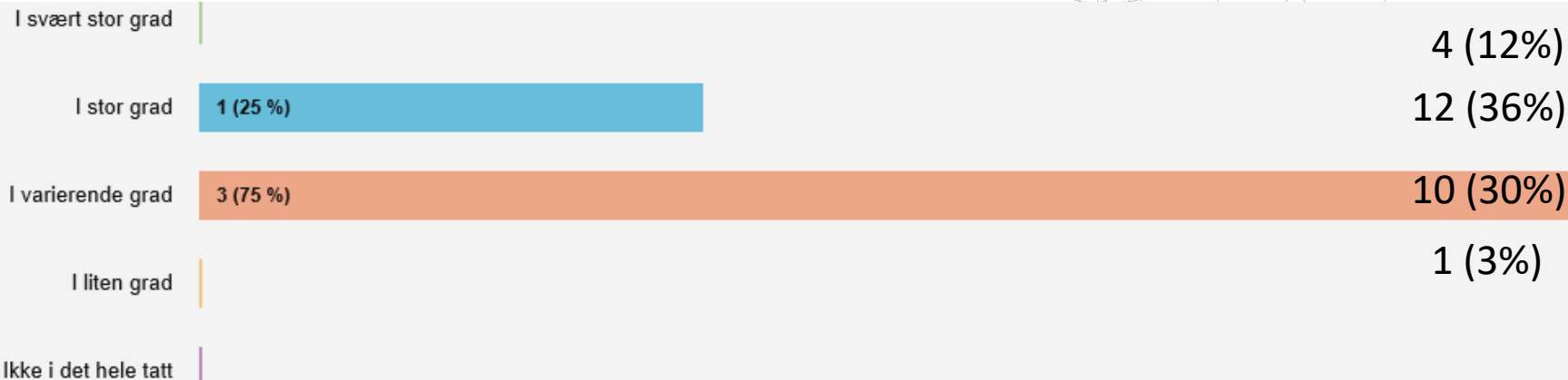
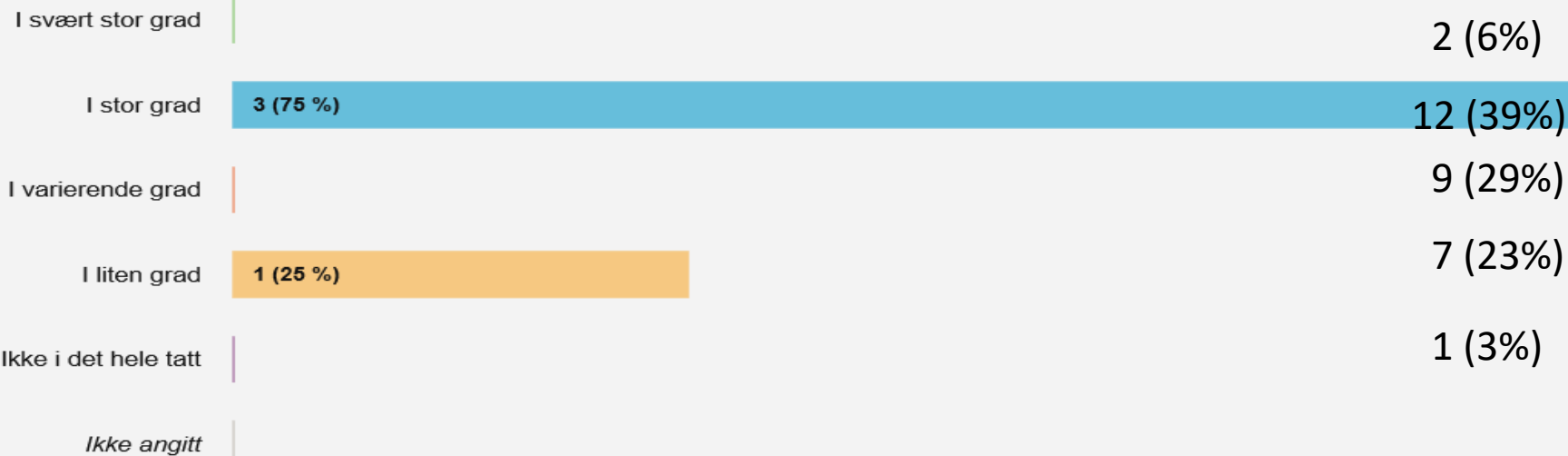

Undervegsrapportering IBSM p1

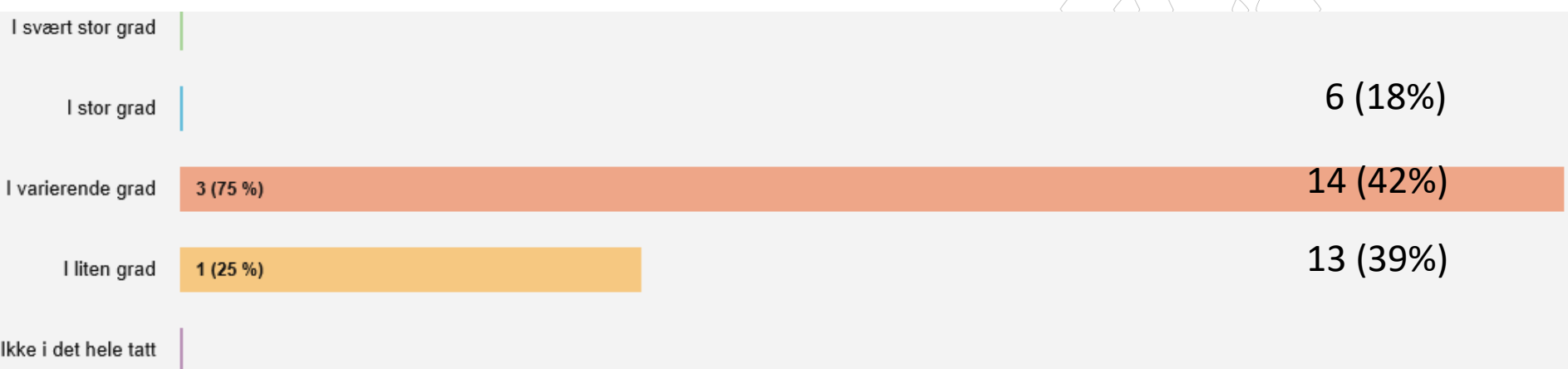
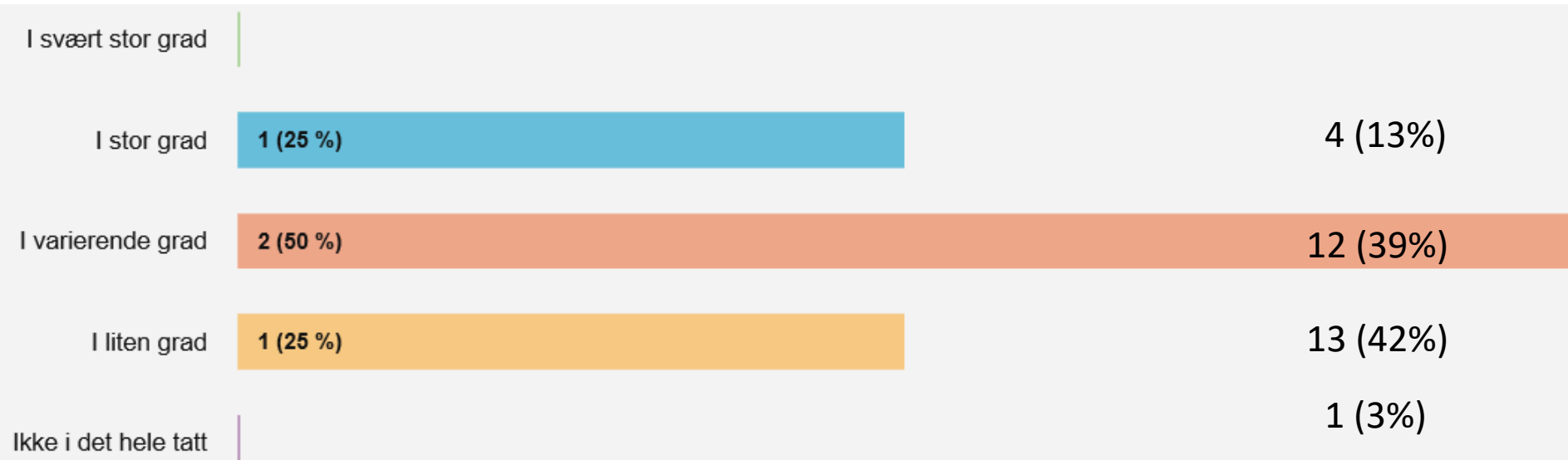

1.1 I kva grad er de fornøgde med analyseprosessen i forkant av utviklingsarbeidet?

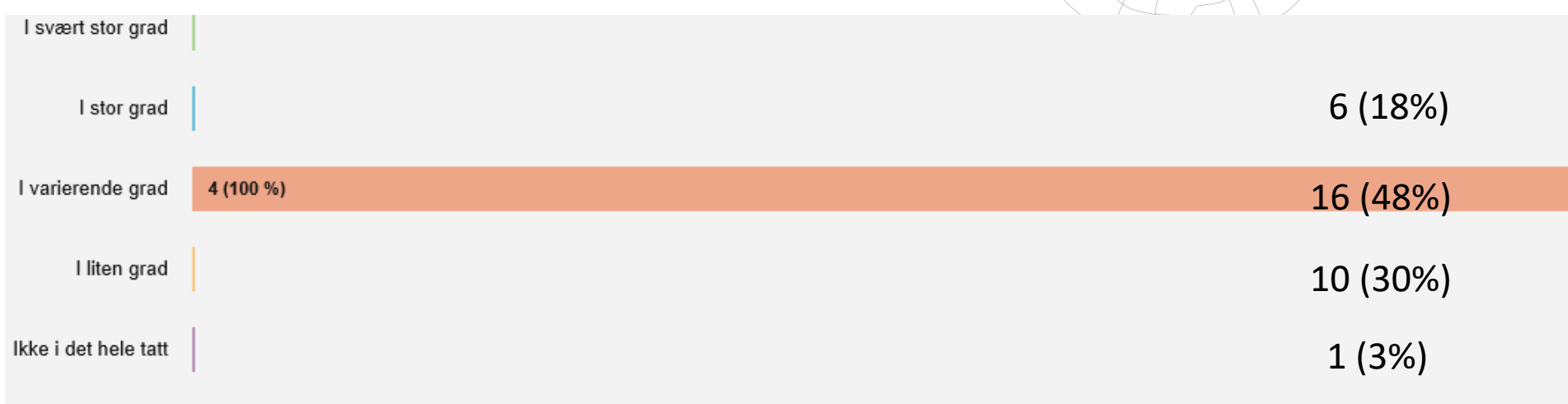
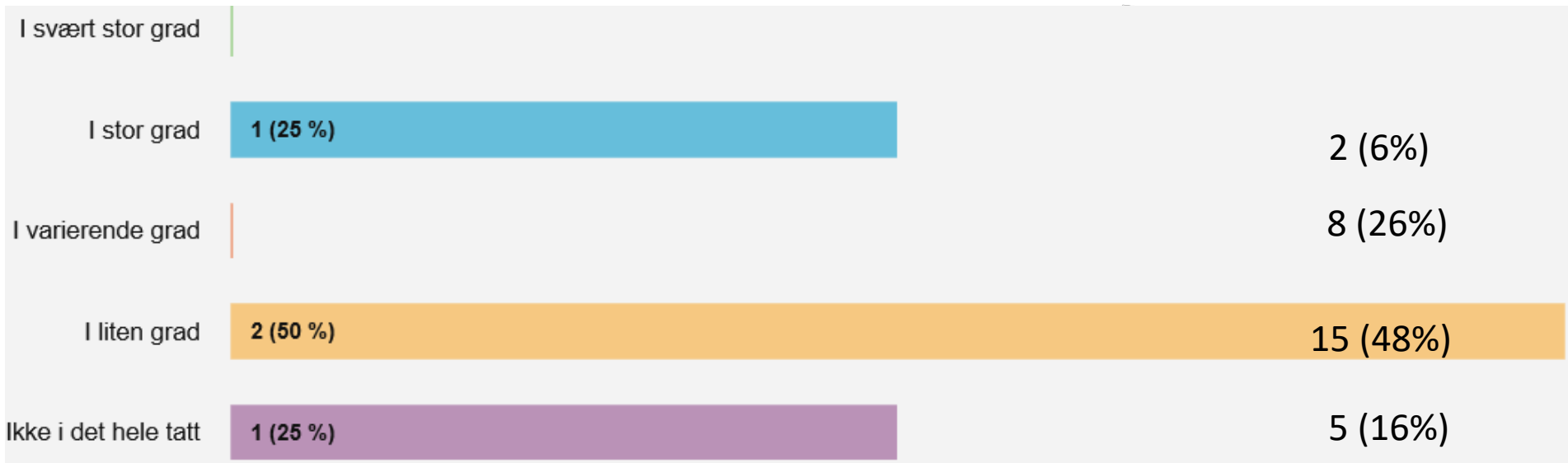

1.4 I kva grad grad har de involvert foreldre i utviklingsarbeidet?

1.5 I kva grad har de involvert barna/elevane i arbeidet med planlegginga og utforminga av utviklingsarbeidet?

2.2 Er det teikn til forbetring som følgje av utviklingsarbeidet?

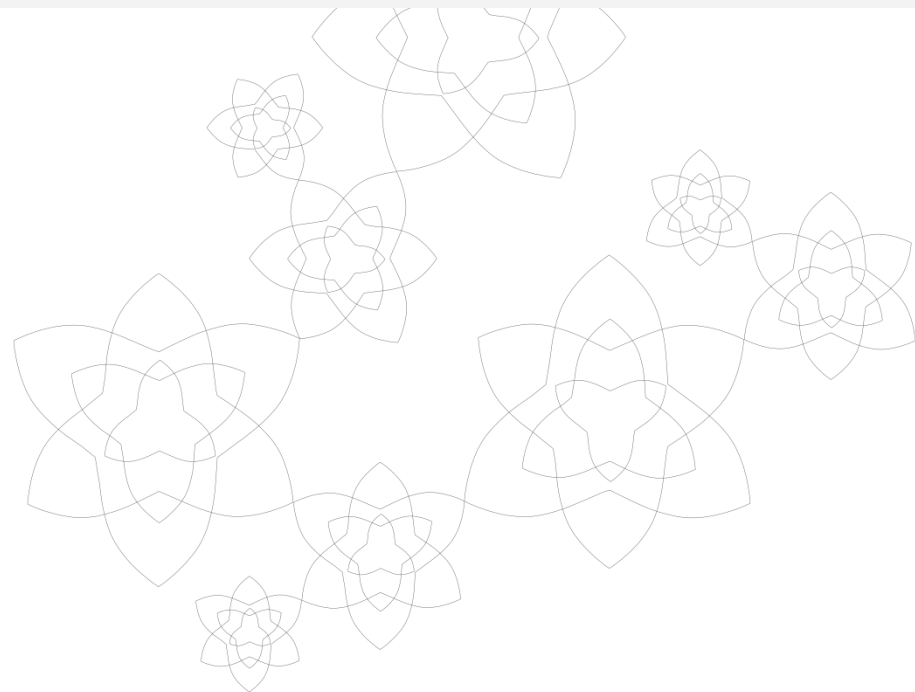
Ja **4 (100 %)** **29 (94%)**

Nei **2 (6%)**

Ja **3 (75 %)** **27 (82%)**

Nei

I varierende grad **1 (25 %)** **6 (18%)**

2.3 Kva har vore dei største utfordringane i utviklingsarbeidet til no?

Barnehage	Skule
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mangel på tid 2. Vidareformidle / overføre det leiar lærer til resten av personalet 3. Få pedagogar – lite drahjelp for styrarar på einingane	<ol style="list-style-type: none"> 1. Involvering av alle tilsette i skule og SFO – vanskeleg å finne felles møtepunkt 2. Mangel på tid – mange andre arbeidsoppgåver 3. Involvering av alle foreldre (dei som ikke sit i råd og utval)

2.4 Kva har vore mest vellukka i utviklingsarbeidet til no?

Barnehage	Skule
<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="142 389 842 501">1. Kontinuitet i arbeidet - stort fokus på satsinga i alle møte <li data-bbox="142 579 925 815">2. Etablert ein felles ståstad og nye arbeidsformer og møteformer både i kommunen og på kvar eining <li data-bbox="142 893 929 1129">3. Meir refleksjon rundt eigen praksis. Fører til engasjement og større forståing og tryggleik i personalet	<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="996 389 1789 565">1. Kompetanseheving på alle nivå; leiarnivå, tilsettenivå og elevnivå og samarbeid med PPT <li data-bbox="996 644 1731 694">2. Refleksjon rundt eigen praksis <li data-bbox="996 772 1769 879">3. Arbeid med vaksenrolla – haldningar og relasjonelt arbeid

3.2 I kva grad har regionale samlingar i regi av FM gitt ein merverdi til utviklingsarbeidet?

I svært stor grad 1 (25 %) 4 (13%)

I stor grad 3 (75 %) 12 (39%)

I varierende grad 11 (35%)

I liten grad 1 (3%)

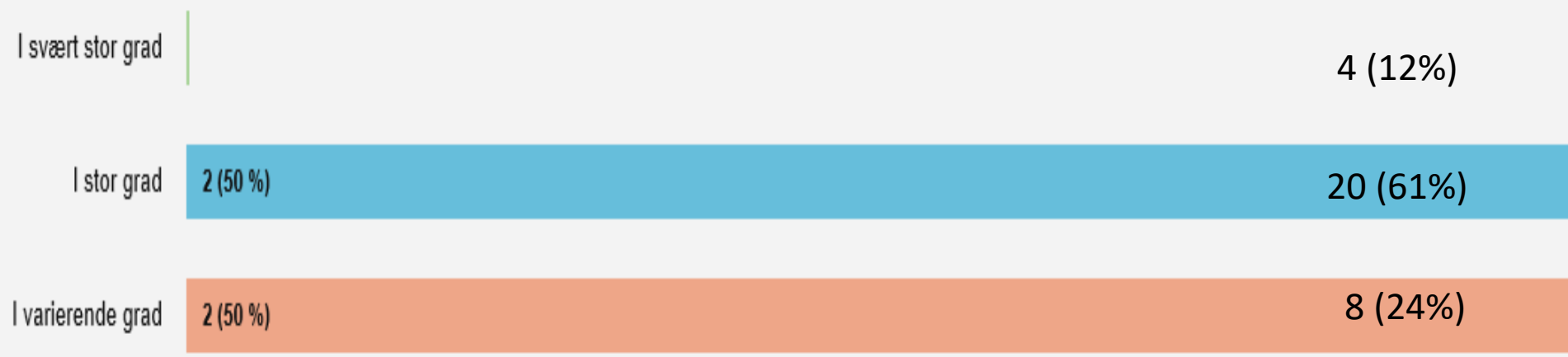
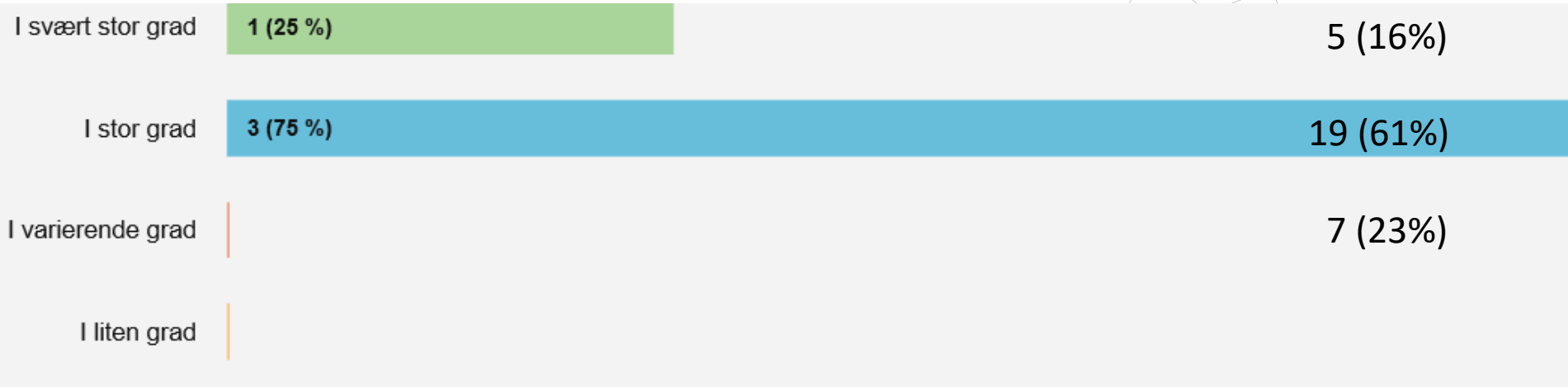
I svært stor grad 1 (25 %) 5 (15%)

I stor grad 3 (75 %) 19 (58%)

3.4 I kva grad har arbeidet i lærande nettverk gitt ein merverdi til utviklingsarbeidet?

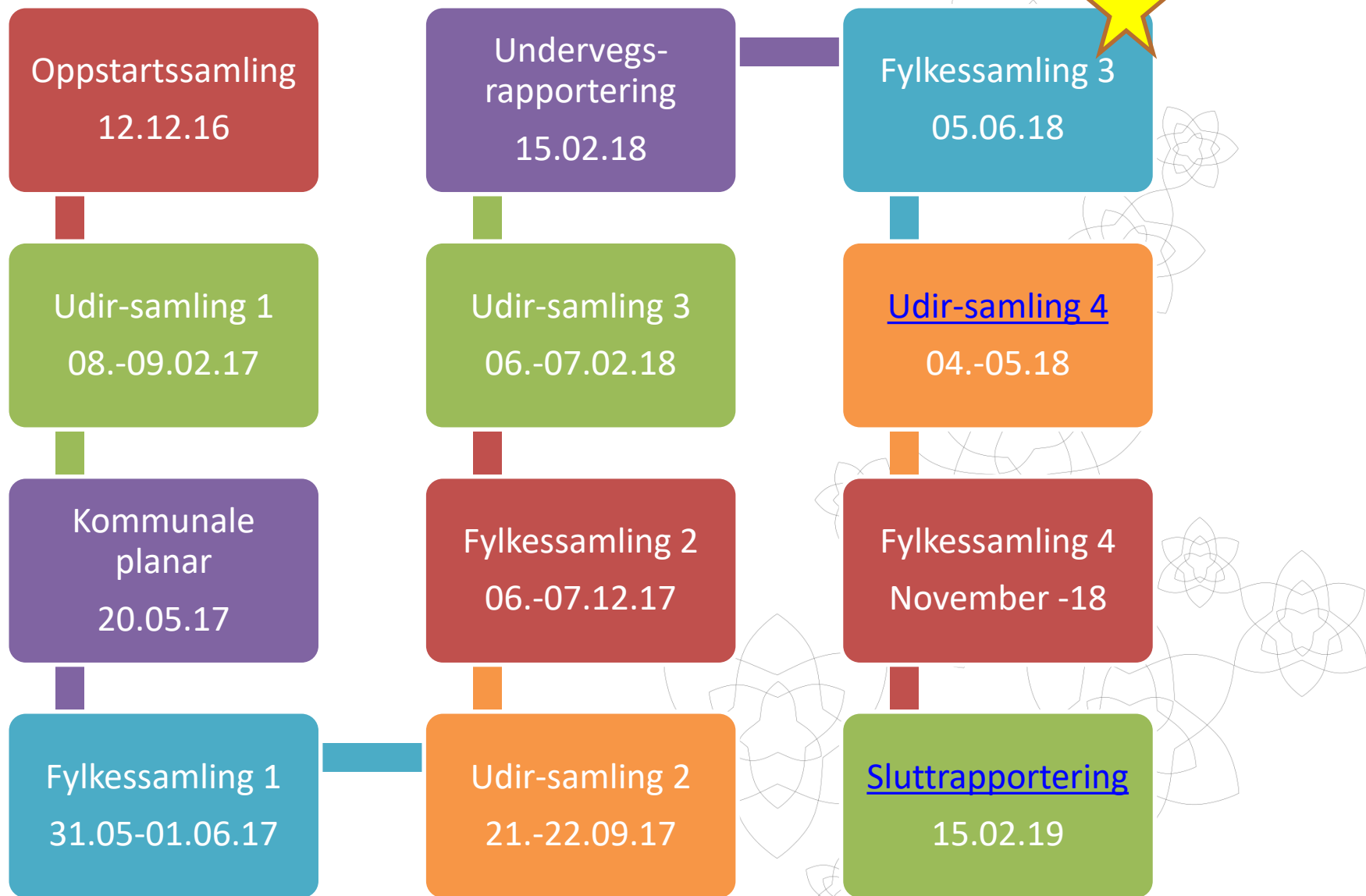
3.7 Erfaringar med bruk av ressurspersonen/-personane

Barnehage	Skole
<ol style="list-style-type: none"> 1. Formidling av teori 2. Pådrivere – støtte og hjelp til framdrift 3. Leder fellessamlinger	<ol style="list-style-type: none"> 1. Støtte til skoleledelsen i valg av tema og progresjon – bidrar til at prosjektet går sin gang 2. Ansvar for innholdet på fellessamlingene i kommunen 3. Pådrivere, igangsettere og oppfølging

4.1 Kva for råd vil de gi FM og Udir ift. gjennomføring av dei to siste semestra av kompetanseutviklingstilbodet?

Barnehage	Skole
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ressurspersonen bør ikke være en leder – vanskelig med frikjøp 2. Fokuserer på at det er en felles satsing – ikke dele bhg og skole 3. Alle forelesninger bør bli filmet og lagt ut. Viktig for overføring av kunnskap til personalet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fokus på verktøy og tiltak på de siste samlingene 2. Tiltaksdelen i § 9 A-4 bør omtales nærmere (praksisnært!) 3. Ønsker flere konkrete eksempler på god praksis

Kvar er vi no?

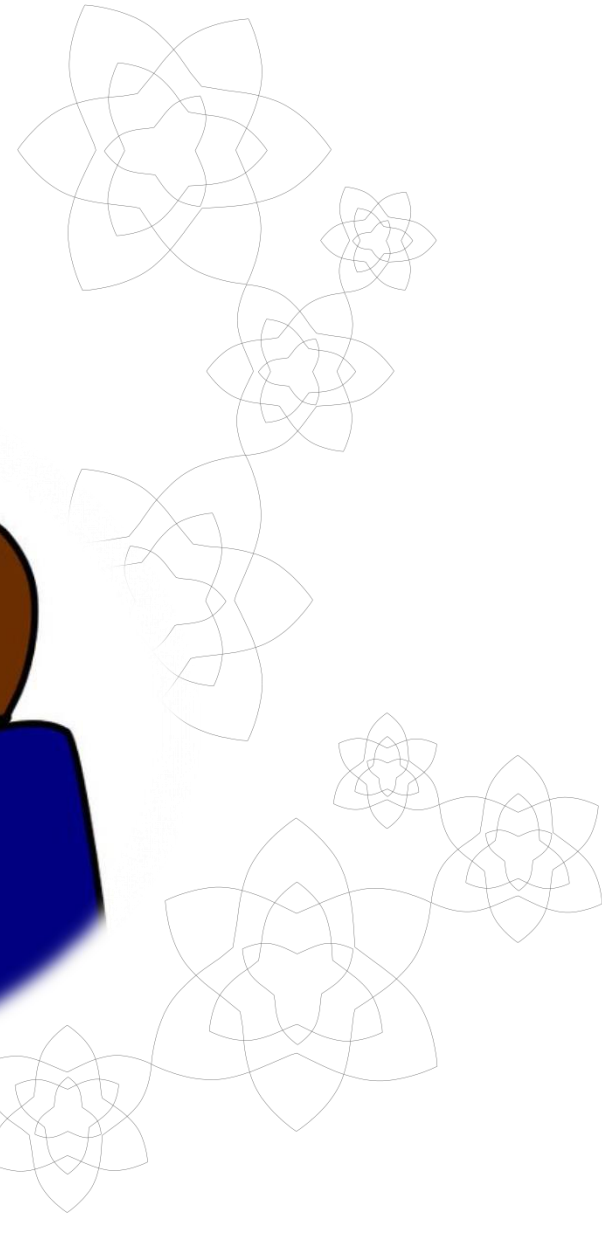

PRAKSISFORTELJING - BHG

ARBEID MED CASE

Kva har vi fått kunnskap om?

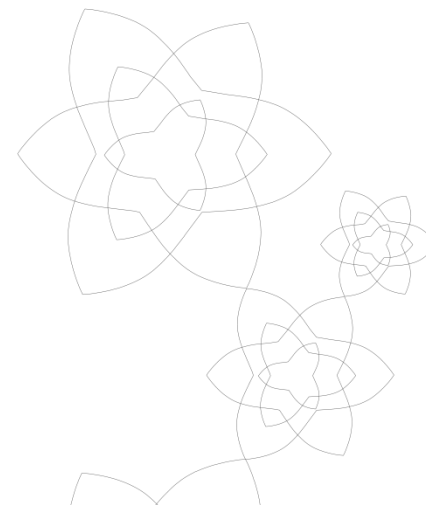
 <p>INGRID LUND</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vaksnes haldningar, kunnskap og handlingar i møte med barn og unge • Heile barnet – heile løpet
 <p>PÅL ROLAND</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nyare perspektiv på mobbing • Handtering av mobbing og andre krenkingar
 <p>KJERSTI B. THARALDSEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Å vere utsett for mobbing – konsekvensar og tiltak
 <p>UDIR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsplassbasert kompetanseutvikling og lærande nettverk • Rammeplan og kap. 9 A i opplæringslova
 <p>SELMA LYNG</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeid med elevanes psykososiale miljø – «Harde nøtter og blinde flekker»

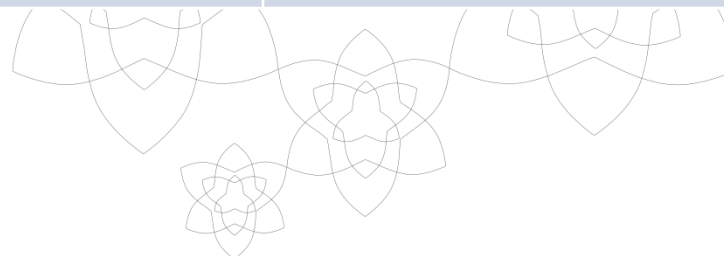

	MARIANNE TORVE MARTINSEN, LMS	<ul style="list-style-type: none"> • Førebygge og handtere mobbeåtferd (bhg)
	THOMAS NORDAHL	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisk analyse – <i>frå opplysningar om krenkingar til ny pedagogisk praksis</i>
	JETTE KOFOED	<ul style="list-style-type: none"> • Digital mobbing – <i>hemmelighetstyveri, bildedeling og skolesorg</i>
	INGER BERGKASTET	<ul style="list-style-type: none"> • Gode, eigna og nyttige tiltak – <i>og korleis øve seg på dette.</i>
	TOVE FLACK	<ul style="list-style-type: none"> • Skjult mobbing – avdekking og undersøking • Begynnande mobbeåtferd (fylkessamling 1)
	MARIT SYRSTAD STAVNE	<ul style="list-style-type: none"> • Korleis analysere og følge opp sosiogram? (fylkessamling 2)

FØLGJE MED og FANGE OPP	UNDERSØKE	SETTE INN TILTAK
<ul style="list-style-type: none"> • Systematisk observasjon • Elevundersøkinga • Ikkje-anonym spørreundersøking • Eigne trivselsundersøkingar	<ul style="list-style-type: none"> • Ikkje-anonym spørreundersøking • Sosiogram • Systematisk observasjon • Pedagogisk analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderande læringsmiljø

Regelverk - barnehage

Barnehageloven § 1: Formål:

- (3) «Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap»
- (4) «Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

Barnehageloven § 2: Barnehagens innhold:

- (2) «... gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.»
- (4) «... bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap

Rammeplanen: 1. Barnehagens verdigrunnlag

- *Mangfold og gjensidig respekt:*
  - «Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.»
- *Livsmestring og helse:*
  - «Barnehagen skal bidra til at barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.»

Regelverk - barnehage

Rammeplanen: 2. Barnehagens formål og innhold

- *Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg*
  - Personalet skal:
    - legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
    - sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen»
- *Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap*
  - Personalet skal:
    - støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
    - samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap.
    - støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
    - støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
    - forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldig samspillsmønstre

Regelverk - skule

Oppl. § 9 A-2: Retten til eit trygt og godt skulemiljø

- «Alle elevar har rett til eit trygt og godt skulemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.»

Oppl. § 9 A-3: Nulltoleranse og systematisk arbeid

- «Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.»

Oppl. § 9 A-4: Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skulemiljø

- Følgje med
- Gripe inn
- Varsle
- Undersøkje
- Sette inn tiltak

FNs Barnekonvensjon

FNs KONVENSJON OM BARNETS RETTIGHETER

- 1 ALDER 18 ÅR** Alle under 18 år er barn, dersom ikke en tidligere alder er lovfestet av staten.
- INGEN DISKRIMINERING** Konvensjonens rettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, ærendom, funksjons-hemming eller oppfatninger. Staten skal sørge for at ingen diskrimineres.
- TIL BARNETS BESTE** Ved alle handlinger som angår barn som foretas av myndigheter
- 17 MASSEMEDIA** Staten skal sikre barn tilgang til informasjon fra et mangfold av nasjonale og internasjonale kilder. Staten skal oppmuntre massemedia og forleggene til å spre informasjon som skaper forståelse, kunnskap, sosiale ferdigheter og viljere, til å lage eget barnstoff, også for minoritetsbarn. Staten skal beskytte barna mot skadelig informasjon.
- 29 MÅLET MED UTDANNING** Utdanningen skal fremme utvikling av barnets personlighet, og teoretiske og praktiske ferdigheter. Den skal skape respekt for menneskerettighetene og fremme holdninger om fred, toleranse, og vennskap mellom folk. Utdanningen skal skape respekt for naturen, og for barnets egen og andres kultur.
- 18 FORELDREANSVARET** Begge foreldre har et hovedansvar for barnets ernæring og utvikling etter helse som er best for barnet. Staten skal gi støtte og tiltak for ernæring for barn, herunder også tiltak henrym til utøverbare foreldre.
- 30 MINORITETER OG URBEBOLFKNING** Barn som tilhører en minoritet eller urbefolkningen, har rett til sammen med andre i sin gruppe, å leve i pakt med sin kultur, religion og eget språk.

Gruppearbeid - CASE

Kvifor:

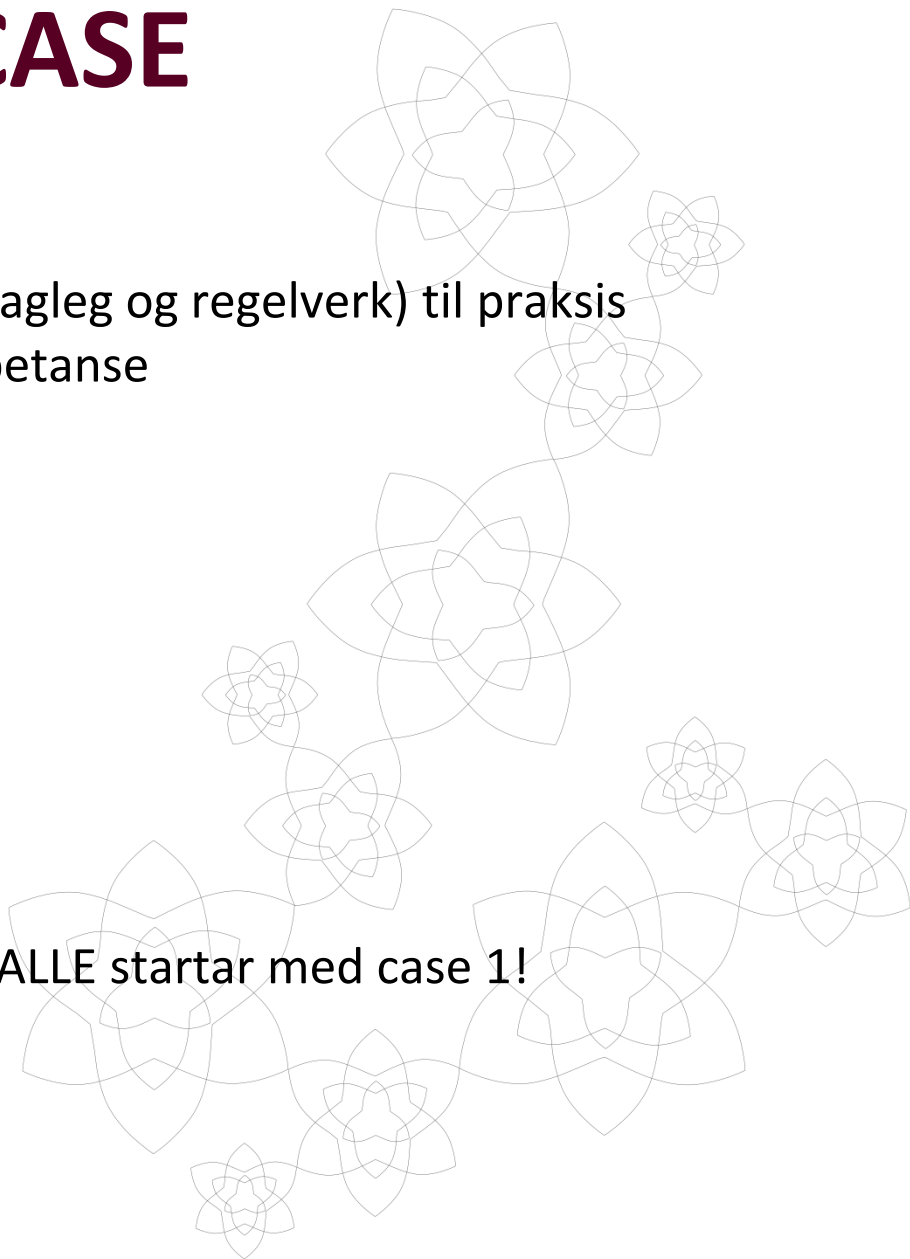
- Omsette kunnskap og kompetanse (fagleg og regelverk) til praksis
- Utveksle erfaring, kunnskap og kompetanse

NB! Det finns ikkje ein fasit!

Samarbeidsgrupper:

- Bhg: 1+2, 3+4, 5+6
- Usk: 7+8
- Bsk: 9+10, 11+12, 13+14

Kvar gruppe skal jobbe med 2 case. NB! ALLE startar med case 1!

CASE

Barnehage

Ta utgangspunkt i Lov om barnehagar § 1 og 2 og Rammeplan for barnehagen sitt innhald og oppgåver

- Drøft og lag ei skisse over korleis de vil arbeide med denne saka.

Skule

Ta utgangspunkt i oppl. kap. 9 A og i skulens aktivitetsplikt; *å følgje med – gripe inn – varsle – sette inn tiltak og evaluere* (jf. oppl. § 9 A-4)

- Drøft og lag ei skisse over korleis de vil arbeide med denne saka.

Organisering av gruppearbeid

11.15 – 12.15: Kvar gruppe jobbar med case 1, viss tid case 2

12.15 – 13.00: Lunsj

13.00: Samarbeidsgruppene samlar seg

- Velje gruppeleiar og tidtakar

13.05 – 13.25: Gr. A legg fram si skisse for arbeid med case 1

13.25 – 13.35: Gr. B spør klargjerande spørsmål

13.35 – 13.55: Gr. B legg fram si skisse for arbeid med case 1

13.55 – 14.05: Gr. A spør klargjerande spørsmål

14.05 – 14.35: Gruppene drøftar likskap / ulikskap ved skissene

14.35 – 14.50: Pause

14.50 – 15.35: Framlegg og drøfting i plenum case 1

15.35 – 15.45: Avslutting